



Entrevista amb Massimiliano Picciani: el laboratori polític italià, de Letta a Renzi

Massimiliano Picciani, secretari general del *Partito Democratico* a París, França.

L'Observatori Europeu es nodreix dels suggeriments fets a fundacio@fcampalans.cat, i via twitter : [#ObservatoriFRC](https://twitter.com/ObservatoriFRC). Coordinador Dídac Gutiérrez-Peris [@didacgp](https://twitter.com/didacgp).

(llegir versió en francès)

Dídac Gutiérrez-Peris (DGP): Fent balanç de la primera meitat de l'any a Itàlia, quines són les perspectives del progressisme després dels resultats jutjats com a positius a les eleccions regionals de maig ?

Massimiliano Picciani (MP): Jo diria més bé jutjats d'èxit parcial. L'esquerra guanya a cinc de les set regions, incloses les regions 'vermelles' tradicionalment de centre-esquerra, especialment la Toscana, Umbria i Marche. Però l'element revelador pels propers mesos és el que succeeix a la regió de Liguria, al nord-oest de la península, on dues esquerres s'afronten durant unes primàries, una a favor de Renzi, l'altre pro-Cofferati [*dirigent sindical, exalcalde de Bolonya i eurodiputat des de 2014. Membre del Partito Democratico des de la seva creació, el qual deixa el 16 de gener 2015 després de perdre la elecció interna, ndlr*].

En aquest sentit aquestes eleccions regionals són, al meu parer, un "laboratori" del que pot acabar succeint a nivell nacional, amb una dreta afeblida però malgrat tot reunida de nou

L'esclat de l'esquerra durant les regionals pot ser un laboratori del que pot produir-se a escala nacional

darrere de Berlusconi i un PD que possiblement esclata en dos trossos. D'aquest panorama se'n poden extreure dues lliçons. La primera, és que si un partit decideix organitzar unes primàries, s'ha de fer amb regles clares. La decisió final de presentar dues llistes progressistes a Liguria i a la seva capital Gènova és principalment el resultat d'errors comesos durant el

procés d'elecció interna, mal realitzat, poc emmarcat, i que finalment no convenç a ningú. La segona lliçó és encara més important pel futur de la política italiana: el *Partito Democratico* sense la seva ala esquerra, no està en condicions de seguir sent majoria i podria donar la victòria a la dreta, com ha acabat passant a Liguria.

DGP: Paola Subacchi, directora de l'àrea econòmica a Chatham House va publicar recentment una nota parlant sobre la impossible "normalització d'Itàlia", per referir-se a una suposada incapacitat crònica del país a reformar-se. La promesa de Renzi de canviar Itàlia en 100 dies, quin balanç en fas?

MP: La suposada reputació d'un país incapaç de reformar-se a si mateix és en part el resultat d'una lectura mediàtica feta de generalitzacions – i tots els països en són més o menys víctimes -, però així i tot és una imatge que s'ha alimentat de tres llacunes molt reals, tres reformes sistèmiques a la llista d'espera des de fa més de 20 anys: la reforma laboral, la reforma electoral i la reforma constitucional.

Pel que fa a la reforma laboral, el repte per a Renzi era doble. Calia canviar els contractes de treball per avançar vers un model de contracte únic, similar a l'equivalent francès de la contractació indefinida (CDI). D'una banda per facilitar l'accés al mercat de treball - i així lluitar contra la precarietat, però també per fomentar una legislació incitant les empreses a l'activitat i la contractació. Val la pena recordar que abans de la reforma proposada pel govern, existien impostos més que significatius per cada empresa creant un lloc de treball, i



L'Estatut dels Treballadors (l'equivalent al Codi del Treball) prohibia gairebé totalment l'acomiadament dels treballadors en fixe. La situació provocava una situació amb treballadors molt protegits amb contractes permanents (una minoria cada cop més reduïda), i altres gairebé exclosos de per vida de poder accedir al mercat de treball de forma estable i amb perspectives. Amb la nova llei, implementada entre 2013 i 2014, la contractació d'un empleat de forma indefinida està menys taxada, al mateix temps que s'inclou certa flexibilitat per l'acomiadament. Augmenten les possibilitats de veure's oferir una feina estable, al mateix temps que es redueix la tutela legal existent de cara a les empreses.

DGP: I sobre la reforma electoral?

MP: La segona reforma urgent és la llei electoral vigent. O més aviat "era" perquè al meu parer la reforma aprovada pel govern al maig, anomenada *Italicum*, no és un mal primer pas. Es preveu la introducció d'un sistema majoritari a doble volta, amb llistes tancades, on el partit més votat obté una *prima* (340 escons de 630). Per beneficiar-se'n, el partit més votat hauria d'haver obtingut al menys el 40% de l'escrutini. Si cap dels partits arriba a aquest

*Renzi a entamé trois reformes
systémiques : celle du travail, celle
du système électoral, et enfin la
réforme constitutionnelle*

llindar, una segona ronda oposa als dos primers. Per altra banda s'instaura el mínim de 3% de representació per entrar al Parlament. Respecte als parlamentaris, si bé els caps de llista són fixats pels partits, l'elector pot expressar les seves preferències dins d'una mateixa llista. Un

sol element queda pendent: com completar la transformació del Senat perquè sigui un veritable contrapès institucional.

DGP: Canviar el règim constitucional italià doncs...

MP: La qüestió d'un nou Senat canvia profundament la naturalesa del sistema institucional italià. L'abolició de l'elecció directa dels senadors - la proposta que Renzi ha fet aprovar per la Cambra de Diputats i haurà de ser ratificada pels senadors i per referèndum al 2016, acaba amb l'històric bicameralisme italià. La nova llei preveu la transformació del Senat en assemblea regional, formada per un centenar de membres designats pels consells regionals.

*Le modèle d'un parti dominant le
panorama politique pendant longtemps
présente des risques et des avantages
que le PD devra savoir gérer*

El futur Senat podrà organitzar un vot de confiança al govern i veurà el seu paper limitat a la revisió de les lleis sobre la distribució de competències entre l'Estat i les regions. Inevitablement, amb una càmera de diputats elegits segons la nova llei, la pregunta obligatòria és com crear una institució de "garantia", que estableixi

un real contrapès en les lleis més sensibles. Personalment penso que per gaudir de l'autoritat i la legitimitat democràtica suficient, aquest nou Senat de 'garanties' hauria de ser elegit directament pels ciutadans, per tal de tenir una base molt més àmplia de constituents que no pas els 700 consellers regionals que proposa el govern.

DGP: Renzi és un dels pocs líders progressistes d'Europa que sembla projectar una certa confiança en el futur dels moviments socials demòcrates a nivell comunitari. Amb una mica de distància, com jutjar la seva capacitat per a establir un cicle progressista després dels anys de Berlusconi?

MP: Hi ha una possible lectura historiogràfica del moment polític que viu Itàlia. De fet els darrers anys sota el PD de Renzi podrien ser, en certa manera, un retorn a l'esquema polític clàssic italià. Un esquema que va estar dominat durant anys per un partit únic, la Democràcia Cristiana, i on els canvis de govern s'establien en funció de les diferents corrents més o menys conservadores dins el mateix partit, i en front una oposició liderada pel Partit



Comunista, que 'no podia accedir' al govern en un context de Guerra Freda. Aquest esquema tancat es va trencar de forma estrepitosa als anys 90, quan els escàndols de corrupció varen marcar la fi dels demòcrata-cristians. A partir d'aleshores el esquema que s'instaura és un més habitual, on el bipartidisme s'organitza entre dues famílies que s'intercalen l'exercici del poder. Ara, per això, pel que sembla, tornem a un esquema amb un sol partit 'pivot'. Aquest model, tot i tenir beneficis polítics i electorals, seria molt perillós pel PD: el partit corre el risc de ser identificat amb l'Estat, situació que no presagia res de bo. En un panorama on la dreta gairebé ha desaparegut, i 5stelle estan en una lògica de confrontació per la confrontació, el PD haurà de gestionar la seva quota de la popularitat amb precaució.

DGP: Finalment, hi ha la qüestió del paper d'Itàlia en una reformulació més cohesionada, més federal i més progressista de la Unió Europea. Durant les negociacions amb Grècia però, enlloc de Renzi, hem vist un François Hollande capaç de mobilitzar i unir a les forces d'alternativa en el marc de les institucions comunitàries.

MP: La relació de Renzi amb la integració europea i la família dels progressistes europeus és ambivalent. Val la pena recordar que Renzi prové de l'ala centrista del PD, del partit de La Marguerita [*partit de centre-esquerra cristiana, que el 2007 es va unir a la DP i comptava entre les seves files Matteo Renzi, a més a més d'un altre President del Consell, Enrico Letta, ndr*]. La Marguerita es va oposar sempre a formar part del Partit Socialista Europeu. En aquest sentit la decisió de fer pertànyer el PD a la família progressista europea que es va fer sota Renzi – encara que la decisió va prendre's durant el lideratge de Bersani – li permet a Itàlia i al PD forjar aliances a nivell europeu, amb una importància política com econòmica en la crisi actual. A més, la afiliació a les files del PSE també permet respondre a les demandes de l'ala esquerra del partit, la mateixa que avui critica al govern per no demanar de forma més clara el final del període d'austeritat. Renzi, com es va veure durant la crisi grega, ha mostrat estar alhora a prop de Merkel, i al mateix temps treballar al costat de Hollande per resoldre la crisi. Ell no serà necessàriament el motor d'un important salt europeu, *à voir...*

Lectures:

[Matteo Renzi, un florentin à Rome](#) – 2015

[An economic agenda for Italy](#) - 2013

[Renzi y el Jobs Act](#) –2014

[Sis coses que has de saber sobre les primàries de l'esquerra italiana](#) – 2012